

Reactie op internetconsultatie over de keuzedelen als onderdeel van de Herziening kwalificatiestructuur MBO

Jef Mahieu

Projectleider MultiMove op ROC West-Brabant

Dit is een betoog om aan te geven dat de vrijblijvendheid in de exameneisen voor keuzedelen, door te stellen dat het examen niet gehaald hoeft te worden, een fatale redenering is.

Sinds de invoering van de WEB in 1996 heb ik een onderwijsprogramma ontwikkeld en uitgevoerd op een school voor middelbaar beroepsonderwijs in Bergen op Zoom. Het programma had toen de titel "Welzijn, Beroepsvorming & Sport".

Met de fusieverplichtingen voor ROC's als gevolg van de WEB is deze school onderdeel geworden van ROC West-Brabant. Vanaf dat moment is het onderwijsprogramma als een project in mijn ROC doorontwikkeld. Inmiddels is het als onderdeel van Burgerschap ingevoerd op vier van de acht MBO scholen van ROC West-Brabant. Het staat bij deze scholen op het rooster als "MultiMove". De lessen zijn gericht op de leefstijl van de beroepsprofessional met als onderwerpen: leefstijltest, voeding, fysieke beroepsaspecten, sport, ontspanningsoefeningen, gezond bewegen, competenties via een sportieve aanpak.

Na deze 18 jaren van ervaring met het geven van onderwijs in een vak wat niet keihard is vereist in de kwalificatie dossiers ben ik geschrokken van de exameneisen voor de keuzedelen in de Herziening.

Want gedurende de jaren dat het MultiMove programma op het lesrooster staat, met de bedoeling om studenten op zinvolle wijze mee te laten doen, is het een absolute eis gebleken dat het onderbrengen van prestatie eisen in de Onderwijs Examen Regeling van de opleidingen worden weergegeven in de studiewijzers van de studenten.

Het is een illusie te denken dat het gemiddelde van de MBO studenten extra inspanningen zal willen doen ten faveure van de eigen persoonlijke ontwikkeling. Er zal best een klein gedeelte van de totale doelgroep zijn die dat wel zal doen, maar de overgrote meerderheid zal voor het absolute minimum gaan dat vereist is om het diploma te behalen.

Er zijn een aantal argumenten die dit standpunt ondersteunen:

- Kinderen op deze leeftijd leven voor het moment van nu, niet teveel nadenkend over de lange termijn.
- De afgelopen jaren is de gezondheid van de MBO-ers ten opzichte van leeftijdsgenoten significant verslechterd. De maatschappelijke tendens om aandacht voor een gezonde leefstijl te hebben, heeft geen verandering te zien gegeven in het gedrag van de studenten.
- De cultuur op MBO scholen is, in vergelijking met het VO, geen gunstige voedingsbodem voor gezond gedrag. Veel onderwijzend personeel komt van oorsprong uit het bedrijfsleven en is niet in eerste instantie vanuit pedagogische overwegingen voor de klas komen te staan. Men is gedreven om een vak over te dragen, liefst met de cultuur van het bedrijf waar men vandaan komt. Gezond gedrag is geen motief voor hen. Het draagvlak voor het inruimen van lestijd voor lessen over vitaliteit en gezondheid wordt vaak niet gewaardeerd. Dezelfde weerstand is er voor andere AVO vakken altijd al geweest.
- Voor ouders en studenten is het belang van de aandacht voor vitaal werknemerschap geen prioriteit. Het gaat er hen in de eerste plaats om een baangarantie te krijgen via de opleiding.
- Het MultiMove programma bestaat al jaren uit een zeer veelzijdig en rijk sportaanbod. Studenten kunnen kiezen voor vrijwel alle sporten die in de regio te beoefenen zijn. Van waterskiën tot windsurfen, van boksen tot breakdance, van golf tot gymnastiek, van snowboarden tot streetdance, van voetbal tot volleybal en nog veel meer. De sport staat over het algemeen aan het eind van de lesdag op het rooster. De keuze van de studenten voor hun eigen sporttraject heeft voor 90% als drijfveren: hoe laat men die dag naar huis mag, is het openbaar vervoer vanaf de sportlocatie snel te bereiken, hoeveel en welke sportkleding heeft men nodig, hoe inspannend is het, of er extra kosten aan verbonden zijn.
- Omdat één van de doelstellingen van het programma is dat men kennis kan maken met sporten waar men anders niet gemakkelijk bij terecht zou komen, is er geen eis ten aanzien van vaardigheid of sportprestatie. Alleen de aanwezigheid met een actieve inzet van de studenten wordt geregistreerd en geldt als kwalificatie voor dit burgerschapsonderdeel. Wanneer deze eis niet strikt wordt nageleefd

dan resulteert dit in zeer cumulatief verzuim. Wanneer vakcollega's de ernst van het verzuim van deze studenten bagatelliseren, dan is al gauw het hek van de dam. Het is tenslotte slechts verzuim, maar er hoeft niets voldoende afgesloten te worden door toetsen of proeven van bekwaamheid. Dit lijkt er veel op de eisen die aan de keuzedelen zullen worden gesteld.

Ik wil er daarom voor pleiten om niet alleen de keuzedelen te verzwaren met de eis dat examens erin gehaald moeten worden, maar ook om dezelfde eis te gaan stellen voor loopbaan en burgerschap. Het is belangrijk dat de hoge kosten voor onderwijs verantwoord worden door duidelijke eisen te stellen aan de deelnemers aan dat onderwijs. Het valt niet uit te leggen dat sommige onderwerpen in het onderwijsprogramma wel belangrijk zijn voor de ontwikkeling van de student, maar dat het niet halen van een minimaal niveau daarvan geen gevolgen heeft voor het niveau van de beroepsbeoefenaar of als persoon in een maatschappij met een grote invloed op haar burgers. Burgers die kwetsbaarder zijn door met een lagere ontwikkelingsstatus.